

ravage aanrichtte en enkele 'foute' ambtenaren die daar onder bewaking van de *Ordnungspolizei* aan het werk waren, zwaar verwondde. Pogingen om op maandag bommen tot ontploffing te brengen in de Turnhal en in het gebouw Atlanta mislukten door de strenge controle, maar de actie waartoe de illegaliteit was overgegaan, was toen in heel Amsterdam al voldoende bekend geworden om de animo van althans een aantal van diegenen die zich wilden aanmelden, te doen bekoelen.¹

Werd aldus enerzijds door de illegaliteit actie ondernomen tegen het aanmeldingsapparaat voor de *Liese-Aktion*, anderzijds scheelde het niet veel of het kwam óók tot actie tegen werkgevers die van zins waren, vrijstellingsaanvragen in te dienen. Kolonel Koot, de commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten, die op 30 december zijn gewestelijke commandanten had gelast, op te roepen tot het tegenwerken van de *Liese-Aktion*, gaf op vrijdag 5 januari bevel dat voorstanders van het aanvragen van *Ausweise* gekidnapt of met boksbeugels en ploertendoders bewerkt moesten worden, maar terzake was nog niets ondernomen (Stikker was als eerste slachtoffer uitgekozen²) toen Koot op zondag 7 januari de uitvoering van zijn bevel opschortte. Er vonden op die zondag besprekingen plaats tussen Koot en Neher en tussen Neher, Bosch van Rosenthal (voorzitter van het College van Vertrouwensmannen) en Stikker, waar vastgesteld werd dat het toepassen van fysiek geweld als men tegen Stikker en anderen (ook Hirschfeld) in de geest had, tot een soort burgeroorlog kon leiden welke door niemand werd gewenst; dat de Vertrouwensmannen in voorkomende gevallen geen advies aan de regering zouden uitbrengen zonder eerst met voormannen van de 'oude'

¹ De bezetter ging tot twee represaille-acties over. Voor de smeulende resten van de Spieghelschool werden daags na de brand vijf illegale werkers gefusilleerd die de avond tevoren waren gearresteerd toen zij eigenmachtig getracht hadden, zich in een in de Jordaan gelegen fabriek van suikerwerken meester te maken van een grote partij suiker (het betrof hier leden van een falsificatiegroep wier poging tot inbraak door de Delta-Amsterdam werd afgekeurd), en op donderdag 11 januari werden uit de rijen van de ambtenaren van het Amsterdamse GAB die medewerking aan de *Liese-Aktion* hadden geweigerd, zeventien gearresteerd van wie er elf een week later aan de Amstel bij Amsterdam gefusilleerd werden; de zes overigen werden vrijgelaten. ² Zaterdagochtend om zeven uur werd Stikker door Neher gewaarschuwd dat hij er verstandig aan deed, binnenshuis te blijven. Stikker vond dit, zo schrijft hij in zijn memoires, 'een impertinentie' en antwoordde aan Neher, dat hij het 'nog veel te vroeg vond om op te staan', maar dat hij het de illegaliteit graag gemakkelijk maakte: hij gaf precies aan waar hij zich die zaterdagochtend van half twaalf tot twaalf uur op straat zou bevinden; er werd hem geen haar gekrenkt. (D. U. Stikker: *Memoires. Herinneringen uit de lange jaren waarin ik betrokken was bij de voortdurende wereldcrisis* (1966), p. 61).